

"Bilinçli ölüm, ölümsüzlüktür!"

Garbis Altınoğlu Entternasyonal marşı eşliğinde toprakla buluştu.Sosyalist hareketin, mülkiyetsiz ve internasyonal devrimcisi önemli isimlerinden Garbis Altınoğlu hayatını Belçika'da yitirdi.

Toprağa verilirken mücadele arkadaşları mezarı başında Türkçe ve Ermenice "Bilinçli ölüm, ölümsüzlüktür!" yazılı bir pankart açtılar.

Garbis Altınoğlu'nu Beyin Kanamasından Belçika Anvers/Antwerpen kentinde kaybetti. Bütün Devrimci ve Emekçilerin Başı Sağolsun.O sert görünümü altında, sıcak, duyarlı, insan sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi bir yüreği vardı. 14 Ekim'de beyin kanaması geçirip yaşamını yitiren, 1946 Amasya Gümüşhacıköy'de Ermeni milliyetinden yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Genç yaşında yatılı okuduğu okulda devrimci düşüncelerle tanıştı, Boğaziçi Üniversitesi'nde eğitim gören Garbis Altınoğlu, ölene kadar inandığı devrim ve sosyalizm için savaşım yürüttü.

21 Ekim 2019 Pazartesi saat 12.00'de ailesinin ve Ermeni cemaatinin isteği üzerine Belçika'nın Antwerpen kentindeki Saint Willibrord's kilisesinde yapılan cenaze töreninin ardından Altınoğlu'nun naaşı yüzlerce kişinin katılımıyla, Entternasyonal marşı eşliğinde Zwaantjeslei-Merksem mezarlığında toprağa verildi. Tabutunun üzerine kırmızı karanfillerin yanı sıra Lenin'in, Ermenice yazılı bir eseri bırakıldı. Saat 13.30'da Zwaantjeslei Merksem'de bulunan mezarlıkta ve daha sonra salonda biraraya gelen eski mücadele yoldaşları, aile yakınları, kurumlar, arkadaşları ve dostları'nın kalabalık kitleye duygu ve düşüncelerini paylaşıp, ifade etiketleri konuşmaların özeti:

Bir Kürt kadın'ın, Türkiyeli, Ermeni eşi'ne en içten duyguları.

"Her ölümden sen yeniden doğmuşsun. Bugün de sen yeniden doğdun. Bugün senin doğum günün. Merhaba Garbis, hoş geldin yoldaşım, öğretmenim, arkadaşım, sevgili eşim"

Vurgusunun duygusal ve kararlılığı salonda'ki kalabalık kitlenin tamamında hissedilebiliyordu.

Garbis Altınoğlu'nun toprağa verildikten hemen sonra salonda kalabalık kitleye, eşi Yıldız Aydın'ın acılı ve emin bir sesle kısa konuşması:

- "Sevgili eşim, sen 1971, 12 mart zindanlarında, 1980 li yıllarda Antep ve Maraş işgencehanelerinde, 1984/86 yıllarında Sinop zindanlarında, yerin yedi kat altında yeniden doğmuşsun, bugün'de tüm dostlarının yüreğinde birkez daha doğdun, bundan sonra hiç ölmeyeceksin, ben yaşadıkça seni yaşatacağım, seni benden koparan umarsız hastalık bu kez yüreğinden ve beynimden seni koparamıyacak. Seninle ilk karşılaşmamız 1979 yılı kış aylarıydı, aradan kırk yıl geçti, 1986 yılından başlayarak cezaevlerinde mektuplaştık, 1990 da başlayarak, aramızdaki sevgi bağını besleyip büyüttük, son 29 yıldır birbirimize duyduğumuz sevgi ve saygı hergün dahada derinleşip kök salmaya devam ediyor, iyi' ki seni tanıdım Garbis, iyi'ki hayatımızı birleştirmişiz, nemutlu bana ki senin gibi bir insan benim eşim olmuş. Bana devrettiğin sorumlulukları layikiyle yerine getirmeye çalışacağım, bundan sonraki yaşamımda en büyük hedefim, senin dünya görüşünle, yazdıklarınla yaşatmaya çalışmak olacak, burada bulunan tüm dostların, arkadaşların, Ahpariglerin, seninle vedalaşmaya değil, seni kucklamaya, seni selamlamaya geldiler. Yalnız değilsin hiç yalnız kalmayacaksın. Buraya gelebilen, gelemeyen, uzaklardan duygularını paylaşan tüm dostlar arkadaşlar, bu zor günde bizimle birlikte oldunuz, acımızı dirence dönüştürdünüz, hepimize öncelikle Garbis adına, sonra kendi adıma teşekkür ediyorum."

Garbis Altınoğlu'nun uğurlanma törenine katılan kalabalık topluluğun nitelik düzeyi umut vericiydi. Geçmişte yaşanan kırılganlık, önyargı ve suçluluk psikozu gibi engellere takılmadan koşup gelen devrimcilerin neredeyse tamamı ortak bir hüznün, öfke ve "keşke" duyguları taşıyordu. Kalıcı derslere vesile olması gereken birleşik ve kararlı bir sahiplenmeye tanıklık ettik.

Hovsep Hayreni'nin okuduğu konuşma metninden ise Garbis Altınoğlu'nun biyografik köklerine dair önemli ayrıntılar öğrendik.

"Geçerken belirtmeliyim ki, bu toprakların ilk sosyalist hareketi Hınçakyan Ermeni partisinin saflarında da Garbis abinin dedeleri ve büyük amcalarından bazıları bulunmuştur. Paramaz'ların yoldaşı Şımavon'un örgütlenme yaptığı Amasya'da Altunyan soy isimli bir dizi devrimcinin ismi kayda geçmiş, bunlardan Ğugas Altunyan bir çatışmada şehit olarak kahramanlaşmıştır" diyordu Hovsep.

Soyu kırıma uğrayan bir halkın bağrından gelip de dinlerin, ulusların, etnik ve inanç ben merkezci çeperlerin dışına çıkabilmek, ömrünü sınırsız bir dünya düşünce hasretmek herkesin harcı değildir.

"Sözü ve eylemiyle bir tutarlılık abidesi"

Tarih onu, Paramaz'lardan Misak Manuşyan'a, Kaypakkaya'dan Armenak'lara uzanan bir hat üzerinden hatırlayıp hep saygıyla anacaktır.

Garbis Altınoğlu, Ermeni milliyetinden bir komünist öncüsü olması nedeniyle, hem faşist karşı devrimin ve hem de Aydınlik-PDA gibi karşı devrimci akımların en çok saldırısına uğrayanların başında geliyordu.. O hiç bir zaman milliyetçi bir bakışla olaylara bakmadığı gibi, proletarya enternasyonalizmini kendisine temel alarak ezilen ulus milliyetçiliğini de eleştirmekten ve hatta Ermeni milliyetçiliğinin hayalci dar ve sığ yaklaşımlarına karşı çıkmaktan geri durmayanlardandı.

Garbis Altınoğlu, Ermeni olması nedeniyle hem işkencehaneler de ve hem de zindanlarda daha fazla hatta özel faşist baskı ve uygulamalar, tecride maruz kaldığı bir sır değildi. Sırf Ermeni milliyetinden bir devrimci olması nedeniyle, işkenceciler tarafından özel işkencelere uğramıştır.

1978 Aralık pogromu (Maraş katliamı) sırasında Garbis'in direngen sıkı duruşu olmasa, kıyım kurbanlarının katbekat büyük olacağı söylenir... Milliyetçiliğin M'sine bile tahammülü olmayan. Ama falan şöyle de böyle de diyerek kapıdan pencereden girmesine izin vermeyen. Kendi siyasal hareketine bile eleştirel tavır koymaktan sakınmazdı. Sabahattin Ali'nin Sinop kale zindanının denizin rutubetini taşıyan hücrelerinde ekmeğini kocaman lağım fareleriyle paylaşırdı Garbis, ayak başparmağını kemirmesinler diye.

Onlara bile seminer verdiği söylenir. Bildiğini unutmamak için, düşüncesini sağlam tutmak için. Bir lağım faresine anlatmaya başladığında, onun koşup diğerlerine haber verdiği, diğerlerinin de onu dinlemek üzere geldiği söylenir. Sürrealist bir görüntü... Tipik mahpus şakalarından biri elbet. O koşullarda bile şaka yapabilmek, direnmenin bir başka yolu belki. Ragıp Zarakolu

Son yıllarında, yıllarca içinde yer aldığı ve önderlik ettiği hareketinden koptu ama o her zaman işçi sınıfı davasına bağlı ve proletarya enternasyonalizmine inanan bir Marxsist devrimci olarak yaşamını sürdürdü. Bu süre içinde de düşüncelerini çeşitli platformlarda, ortamlarda dile getirdi, yazdı. Onun için devrimcilik bir yaşam biçimi olarak devam etti ve gerçek yaşamında ifadesini buldu.

1986 yılında işkenceci polis Sedat Caner, Nokta'ya verdiği röportajda böyle anlatmış bu sabah ölüm haberini okuduğum Garbis Altınoğlu'na yaşatılanları.

"Hem büyük acı veren hem de onur kırıcı olan kaplumbağa hücresi, ilk olarak Garbis Altınoğlu'na uygulanmıştı. Çömelerek sokulur hücre içerisine. Kendisi tuvalet ihtiyacını gideremez yani, ancak altına yapacak. Kıpırdama imkanı da yok. Tüm eklemlerde kireçlenme olur. Garbis bir hafta tutulmuştu böyle. Çıktığında kamburumsu yürüyordu. Onurunu kırıyor, yani acı da veriyor... En azından gelen örgüt mensubu kendine güven içinde. Ser vericem sır vermiycem diye gelir örgüt mensubu. Kendisine belirli bir güvenle gelir. Garbis Altınoğlu'nun kendisine güvenini kırmak için burnuna zincir takıldı, tef çalındı ve ayı gibi oynatıldı. Bu bir hafta devam ettikten sonra Garbis Altınoğlu'nun omuzları çökmüştü. Kendisine olan güvenini yitirmişti. Ama yine de konuşmadı. Çok dayanıklıydı."

"ÖLMEMEYİ NASIL BAŞARDIĞIMI BEN DE MERAK EDİYORUM"

NTV'den Burak Cop'un 1 Eylül 2010'da yayınlanan söyleyişinde Altınoğlu, "Pek çok devrimcinin gördüğü işkenceleri, bir parça fazlasıyla ben de gördüm; Ermeni kökenli bir komünist olmam nedeniyle bu konuda da ayrıcalıklıydım" demişti.

Sinop Cezaevi'nde 1987 ve 1988 arasında, 7 ay boyunca yeraltındaki bir hücrede tek başına tutulduğunu anlatan Altınoğlu, şunları söylemişti:

"Ölmemeyi nasıl başardığımı ben de merak ediyorum. Yakalandığım sırada (31 Aralık 1981) meydana gelen boğuşmada polisin elinde patlayan tabancadan çıkan mermi beni öldürebilirdi. Bunu sadece sağ gözümü yitirmek suretiyle atlattım. 2 Şubat 1984'de sevk edildiğimiz Antep E-Tipi Cezaevi girişinde tek tip elbise giymediğim için vahşice dövüldüm. Ardından ağır bir rahatsızlık geçirdim ve uzun süre bir şey yiyemedim. 2 Mart'ta helikopterle Çukurova Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırılmasaydım, belki de ölebilirdim."

Kilise Polemiği Üzerine Zorunlu Bir Açıklama,

Değerli arkadaşlar, sevgili dostlar Garbis son yolculuğunda önce kiliseye getirildi ve orada kısmi bir ayin yapıldı. Bu gerekliydi ve yanlış değildi. Garbis' in içinden çıktığı toplumun etnik ve dini farklılıklarını yok sayamazdık, görmezden gelemezdik. O bir Marksist - Leninist olmakla birlikte ezilen tüm halkların duyarlılıklarını da dikkate alan biriydi. Onun bakış açısına göre ateist olmak kiliseyi, kilise cemaatini yok saymak anlamına gelmezdi. Alevi kökenli veya müslüman kökenli bir komünist öldüğünde cem evinde veya camide merasim yapılması doğal karşılanıyorsa, hristiyan kökenli biri için de doğal karşılanmalı.

Garbis' in kiliseye götürülmesi kimsesizlikten, çaresizlikten değildi. Bu dramatize edilecek bir durum değil, Ben uygun gördüm ve onun eşi olarak onu en iyi tanıyan biri olarak kendim önermiştim.

Kültürüyle, inancıyla, entellektüel birikimiyle kutsal mekanlarıyla birlikte Anadolu topraklarındaki son izleri dahi yok edilmiş ve hala yok edilmeye devam eden bir halkın acısını, çığılığını yüreğimde hissettiğim için Ermeni toplumunun kutsal mekanını tercih ettim. İyi ki de böyle yapmışım, böyle davrandığım için mutluyum.

Hiç kimseyi kırmak incitmek gibi bir niyetim yok. Kilise konusunu eleştiri yapan arkadaşların iyi niyet ve temiz duygularından da kuşkum yok. Ancak son sözümü de dost acı söyler yaklaşımıyla söylemek zorunda hisediyorum. Garbis' in yazdıkları, yayınladığı kitaplar üzerine değerlendirme yapmak, fikir alışverişi yapmak daha öğretici olmaz mı? Garbis'in bedeni üzerinde tartışmak, bedensel polemikler yürütmek yerine zihinsel polemikler yürütülmesi bizi daha ileriye taşır.

Garbis Altınoğlu için eşi Yıldız Aydın

Ali Korkmaz Anvers/Antwerpen - Belçika
E-mail a.korkmaz@bluewin.ch